

前言

《中国文化常识》和《中国地理常识》是由中华人民共和国国务院侨务办公室组织编写，面向世界各国汉语学习者的普及型、口语化的文化辅助读物。2006年孔子学院总部/国家汉办组织国内外有关专家对该书内容进行了改编，并翻译成汉语与英语、德语、法语、日语、韩语、俄语、泰语、西班牙语、阿拉伯语对照版本，出版发行后反响热烈，受到国外读者广泛欢迎，各国中国语言文化爱好者纷纷要求增译更多语种。此次增译工作包括汉语与意大利语、瑞典语、葡萄牙语、柬埔寨语、越南语、老挝语、缅甸语、印尼语、马来语、土耳其语、波斯语、波兰语、捷克语、斯洛伐克语、匈牙利语、罗马尼亚语、保加利亚语、塞尔维亚语、克罗地亚语、芬兰语、乌克兰语、荷兰语、豪萨语、印地语、希伯来语、挪威语、丹麦语、希腊语、蒙古语、尼泊尔语等30个语种的对照版本。

希望本系列读物成为您了解中国的窗口，成为您通向汉语世界的桥梁。

《中国文化常识》和《中国地理常识》在改编翻译过程中得到了海内外诸多专家、学者、教师和全球各大孔子学院的关心与支持，他们倾注了大量的精力，提出了许多中肯的建议，在此向他们表示诚挚的谢意。

由于时间所限，书中不免会有疏漏和不当之处，希望使用者和专家学者不吝赐正，以供今后修订时改正。

孔子学院总部 / 国家汉办

2018年12月

<http://www.purpleculture.net>

מבוא

"ידע כללי אודות תרבות סין", ו-"ידע כללי אודות הגיאוגרפיה של סין" הנם חלק מסדרת מקראות ביוזמתו של המשרד לענייני סינים בחוץ לארץ בממשלת הרפובליקה העממית הסינית. מקראות אלו, מיועדות להיות כלי עזר פופולארי ומנוסח בשפה מדוברת ונגישה ללומדי הסינית במדינות השונות. בשנת 2006, חאנבאן (המשרד הסיני להוראת השפה הסינית) מטה מכון קונפוציוס, החל לארגן מומחים מבית ומחוץ על מנת להוציא לאור את המהדורה המחודשת של מקראות אלו. כמו כן, תרגמו את המהדורה המחודשת מסינית לאנגלית, גרמנית, צרפתית, יפנית, קוריאנית, רוסית, תאילנדית, ספרדית וערבית. המהדורה עוררה הדים לאחר פרסומה, והתקבלה בחום בקרב הקהל הרחב בחוץ לארץ. אנשים החובבים את השפה הסינית במדינות שונות, החלו לבקש תרגום של מהדורת המקראות בשפות נוספות. עבודת התרגום הפעם הורחבה לאיטלקית, שוודית, פורטוגזית, קמבודית, וייטנאמית, שפת הלאו, בורמזית, אינדונזית, מלאית, טורקית, פרסית, פולנית, צ'כית, סלובקית, הונגרית, רומנית, בולגרית, סרבית, קרואטית, פינית, אוקראינית, הולנדית, האוסה (שפה אפריקאית), הינדי, עברית, נורבגית, דנית, יונית, מונגולית, נפאלית ועוד כ-30 מהדורות בשפות שונות.

תקוותנו היא שמקראות אלו יהפכו לדרך בעבורך להרחיב את הידע שלך אודות סין, ויובילו אותך לעולם של סינית.

תהליך התרגום של מהדורתן המחודשת של המקראות ידע כללי אודות תרבות סין וידע כללי אודות הגיאוגרפיה של סין, זכה לעזרתם של מומחים רבים, מלומדים ומורים לסינית בסין ומחוצה לה כמו גם לסיועו של מכון קונפוציוס. הללו, השקיעו אנרגיה רבה, בנוסף להעלאתם הצעות בעלות חשיבות מכרעת, ועל כך עלינו להודות להם מקרב לב. עקב מגבלות זמן, הגרסאות החדשות עלולות להכיל השמטות ואי דיוקים. אנו מקדמים בברכה קוראים, בייחוד הללו המקצועיים בתחומים הרלוונטיים, לתרום רעיונות לתיקון מקראות אלו וחיידושן בעתיד.

חאנבאן / מטה מכון קונפוציוס
דצמבר 2018

目 录

תוכן עניינים

中国传统思想	1
אידיאולוגיה סינית מסורתית	
孔子 קונפוציוס	4
“四书五经” 与儒家思想	
“ארבעת הספרים וחמשת הקלאסיקות” וקונפוציאניזם	8
老庄与道家思想 לאו דזה, ג'ואנג דזה ודאואיזם	10
佛学思想 בודהיזם	12
中国传统美德	15
המעלות הסיניות המסורתיות	
孝敬父母 מעלת כיבוד אב ואם	18
尊老爱幼 כיבוד המבוגרים ואהבת הצעירים	20
“岁寒三友” “שלושה חברים במזג אוויר קר”	22
诚实守信 יושר והגינות	24
尊师重教 כיבוד מורים והערכת החינוך	26
中国古代文学	29
ספרות סינית עתיקה	
远古神话 המיתולוגיה העתיקה	32
《诗经》 “ספר השירים”	36
楚辞 צ'ו-צ'י	40
汉乐府 שירי יואה-פו משושלת ההאן	44
南北朝民歌 שירי עם מתקופת השושלות הצפוניות והדרומיות	46
唐诗 שירת הטאנג	48
宋词 שירת הסונג-צ'י	52
元杂剧 יואן זה-ג'ו (אופרת שושלת היואן)	56
明清小说 סיפורת בתקופת שושלת המינג והצ'ינג	60
四大民间传说 ארבעת הפולקלורים הגדולים	64

中国古代科技 73
מדע וטכנולוגיה בסין העתיקה

指南针 המצפן 76
 造纸术 ייצור הנייר 78
 印刷术 הדפוס 80
 火药 אבק השריפה 82
 《甘石星经》 "הספר השמימי של גאן ושי" 84
 张衡与地动仪 ג'אנג האנג והסייסמוגרף 86
 祖冲之与圆周率 זו צ'ונג-ג'י ופאי 88
 纺织技术 טכניקת הטקסטיל 90
 日晷和铜壶滴漏 שעון השמש ושעון המים 92
 算盘和珠算 החשבוניה וחישוב באמצעות חשבוניה 96

中国传统艺术 99

אמנות סינית מסורתית

民乐 מוסיקה עממית 102
 京剧 אופרת בייג'ינג 104
 地方戏 אופרות מקומיות 108
 曲艺 (אמנות עממית) צ'ו-י 112
 围棋 משחק הגו 114
 中国象棋 השחמט הסיני 116
 汉字 הסימניות הסיניות 118
 书法 קליגרפיה 120
 篆刻 גילוף 122
 中国画 ציור סיני מסורתי 124

中国文物 129

שרידי התרבות הסינית

甲骨文 (כתובות עצמות הניחוש) ג'יה-גו-וון	132
三星堆文化 תרבות סאן-שינג-דווי	134
后母戊方鼎 חו-מו-ו דינג	138
越王勾践剑 חרבו של המלך גואו-ג'יאן מיואה	140
良渚美玉 אבן הירקן של תרבות ליאנג-ג'ו	142
长信宫灯 מנורת הארמון צ'אנג-שין	144
秦始皇陵兵马俑 לוחמי וסוסי הטרקוטה במאוזוליאום של צ'ין-שה-חואנג	146
曾侯乙编钟 פעמוני זאנג חוא-יי	150
金缕玉衣 חליפת ירקן התפורה בחוטי זהב	152
铜奔马 סוס ברונזה דוהר	154
永乐大钟 הפעמון הגדול של יונג-לה	156
古代钱币 מטבע בתקופה העתיקה	158
敦煌莫高窟 מערות מוגאו בדון-חואנג	160

中国古代建筑 165

ארכיטקטורה סינית עתיקה

宫廷 הארמון הקיסרי	168
寺庙 מקדשים	172
园林 גנים	176
塔 פגודות	180
桥梁 גשרים	182

中国工艺美术 185

אמנות ומלאכה סינית

唐三彩 סנקאי של שושלת טאנג	188
瓷器 כלי חרסינה	190
景泰蓝 קלואיסונה	192

扇子	מניפות	194
风筝	עפיפונים	196
灯彩	פנסים מהודרים	198
刺绣	ריקמה	200
丝绸	משי	202
蜡染和蓝印花布	כותנה כחולה וטכניקת הבטיק	204
剪纸	מגזרות נייר	206
玉雕	חריטה בירקן	208
石狮	אריות האבן	210
文房四宝	ארבעת אוצרות הלימוד	212

中国民俗 217

מנהגים עממיים בסין

中国人的姓名	שמות האנשים הסינים	220
十二属相	12 המזלות הסיניים	224
小孩儿满月与抓周	חגיגת גיל חודש והגרלה בגיל שנה (ג'ואה-ג'ו) של תינוקות	226
婚礼	חתונה	228
四灵——古代吉祥的象征	ארבע חיות הפלא - סמל לחסות ומזל בעת העתיקה	230
吉祥图案	דגמים מבשרים טובות	234
民间庙会	יריד המקדש העממי	236
舞狮	ריקוד האריות	238
春节	פסטיבל האביב	240
元宵节	פסטיבל הפנסים	242
清明节	חג צ'ינג-מינג	244
端午节	פסטיבל סירת הדרקון	246
中秋节	פסטיבל אמצע הסתיו	248
二十四节气	24 תקופות החמה	250

中国人的生活 253

חיי הסינים

旗袍与中国传统服饰 צ'ונג-סאם ותלבושת סינית מסורתית 256

中国饮食 המטבח הסיני 260

中国茶 התה הסיני 264

中国酒 היין הסיני 266

中国民居 מגורים אזרחיים 268

马车、轿子与布鞋 כסא אפיריון ונעלי בד 272

中医中药 מדע הרפואה המסורתית הסינית ותרופות 274

针灸术与麻醉术 טכניקת המוקסיבציה וטכניקת ההרדמה 276

汉语 · 普通话 · 方言 שפת המנדרין והדיאלקטים 278

中国传统思想

אידיאולוגיה סינית מסורתית

仁

<http://www.purpleculture.net>

中国人注重人与自然的和谐，在中国传统思想中，“天人合一”是一个著名的话题。中国传统思想更注重个人修养的提升，更关注“修身养性”，更为重视智慧的体悟而对逻辑推理不是特别在意。

可以说，中国有一套完整的影响了中国几千年的思想体系，而这套体系最重要的组成部分就是以孔子、孟子为代表的儒家思想和以老子、庄子为代表的道家思想以及佛学思想。其中，对中国影响最大、最深远的是儒家思想。

אשר יוסד על ידי לאו דזה, וכן רעיונות הבודהיזם אשר קיבל מאפיינים סיניים. ניתן לומר, כי היה זה בעיקר הקונפוצ'יוניזם שעיצב את המערכת הרוחנית הסינית בפרט, ומכאן השפיע רבות על עיצוב החשיבה הסינית.

יש ליחסים ההרמוניים בין האדם לטבע חשיבות רבה בעיני הסינים. במסורת הסינית, האמרה "הטבע והאדם אחד הם" הינו נושא מפורסם לדיון. כמו כן, דגש רב הושם על מעלות היחיד ברמה הרוחנית. משמע, ברמה המוסרית וכן ברמת שליטתו העצמית של היחיד. מעלות אלו, נתפסו כמשמעותיות יותר בחיי היחיד מאשר יכולתו לחשוב בצורה הגיונית לוגית.

ניתן לטעון כי, במשך אלפי שנים הושפעה החשיבה הסינית ממערכת רוחנית ענפה, וההרכבים הכי חשובים במערכת זו הן רעיונות הקונפוציוניזם, אשר יוסד על ידי קונפוציוס ומנציוס, הדאואיזם

禪

1	2
	3
	4

1. 老子
לאו דזה
2. 孟子
מנציוס
3. 汉字 "禅"
סימניה במשמעות של "זן"
4. 龙门石窟佛像
פסל של בודהה ממערות לונגמן

<http://www.purpleculture.net>

孔子

קונפוצ'וס

孔子 (公元前 551—公元前 479), 名丘, 字仲尼, 鲁国人。中国春秋末期伟大的思想家和教育家, 儒家学派的创始人。

孔子的远祖是宋国的贵族、殷王室的后裔。在孔子很小的时候, 他的父亲就去世了, 之后家境逐渐衰落。虽然孔子年轻的时候很贫困, 但是他立志学习, 他曾经说过: “三人行, 必有我师焉。” 后来, 他开始授徒讲学, 他一共教授了 3000 多个学生, 其中不乏贫困家庭的孩子, 改变了以往只有贵族子弟才有资格上学的传统。孔子晚年还编订上古书籍, 保存了很多古代的文献, 我们现在看到的《诗经》《尚书》《周易》等都经过他的编订。

孔子的很多思想即使在今天看来也很有价值。比如, 孔

子丰富了“仁”的内涵，他认为要做到“仁”，就要关爱别人，“己所不欲，勿施于人”；他还认为，“君子和而不同”，也就是说，在处理人际关系上要承认人与人之间的差异，不要用单一的标准来衡量对方，这样才能够达到社会的和谐与稳定；他在教育上还主张用启发的方法促使学生独立思考，在学习书本知识的同时还要有自己独立的见解；等等。

孔子的言行被他的弟子们收集在《论语》一书中，孔子的思想也被后人吸收和发扬光大，成为中国传统思想最主要的组成部分，并逐渐传播到周边国家，形成了影响范围很广的儒家文化圈。

孔子是属于中国的，他在中国家喻户晓，绝大多数中国人的思想都或多或少地受到他的学说的影响；孔子也是属于世界的，联合国教科文组织曾将他列为世界十大文化名人之一。

1 | $\frac{2}{3}$

1.2. 孔子

קונפוציוס

3. 孔庙供奉的孔子

קונפוציוס במקדש קונפוציוס

קונפוציוס

קונג דזה, או בגרסה לטינית של שמו הסיני קונפוציוס (479-551 לפנה"ס), אשר שמו הפרטי היה צ'יו, וכינויו היה ג'ונג-ני, נולד וחי במדינת לו. קונפוציוס היה הוגה דעות ומחנך גדול בתקופת האביב והסתיו, כן מייסדו של הקונפוציאניזם.

קונפוציוס, בן אצולה ממדינת סונג אשר מקורבת לשושלת היין, כשהוא צעיר נפטר אביו ולכן משפחתו איבדה את הונה. אף על פי כן, למד קונפוציוס כל חייו. לטענתו כי "מבין כל שלושה אנשים הולכים, ימצא לפחות על אחד מהם לבטח דבר מה ללמוד". לאחר מכן, הוא נדד בין מחוזותיה של סין ולימד. סך הכול לימד קונפוציוס מעל 3000 תלמידים, חלקם ממשפחות מעוטות יכולת. הצליח קונפוציוס לשנות את המציאות הסינית שבה רק לאצולה יש נגישות לחינוך. בשנותיו האחרונות, ליקט וגיבש קונפוציוס כתבים סיניים עתיקים. כיום, אנו יכולים לקרוא באוסף "חמש הקלאסיקות" ועוד בזכות עבודתו של קונפוציוס.

רבים מרעיונותיו של קונפוציוס רלוונטיים גם היום. לדוגמא, קונפוציוס העשיר את המשמעות האתית והמוסרית אשר טמונה במילה- "ren", או "חסד". כדי להשיג את אותו "חסד", האמין קונפוציוס כי על היחיד להפגין אמפתיות כלפי האחר, הינו, "מה ששנוא עלייך אל תעשה לחבריך". קונפוציוס האמין כמו כן, כי "אנשים יכולים לבנות יחסים הרמוניים למרות אחיזתם בדעות שונות". כלומר, יש להכיר בהבדלים בין בני האדם כאשר מבקשים לעסוק ביחסים אנושיים. לכן, אין לשפוט על פי קריטריון אחד כדי להשיג הרמוניה.

בתחום החינוך, קונפוציוס האמין שעל המורים לעודד
<http://www.purpleculture.net>

בית סיני אשר הושפע אם רבות ואם מעט מתורתו של קונפוציוס. עם זאת, קונפוציוס שייך גם לעולם, זאת ניתן למצוא בהכרזת ארגון אונסק"ו על קונפוציוס כאחד מבין עשרת המשפיעים על התרבות

חשיבה עצמאית בקרב תלמידיהם, זאת מתוך הנחה כי התלמידים צריכים לגבש דעות עצמאיות משלהם, לאחר רכישת הידע הבסיסי מספרי הלימוד.

מעשיו ודבריו של קונפוציוס במהלך חייו, תועדו וגובשו על ידי תלמידיו בספרים אשר נקראים "המאמרות" או "האנלקטיים". תורתו של קונפוציוס, אשר הופצה ופוענחה על ידי שליחיו, הפכה לחלק מכריע בהתהוות הפילוסופיה הסינית המסורתית. תורתו זו, המשיכה מעבר לגבולות ומחוזות, כך ובנתה מעגל של תרבות קונפוציאנית בעלת השפעה עמוקה על כלל מדינות מזרח אסיה.

ניתן לטעון כי קונפוציוס שייך לסין, מקורו בסין, שמו הנו שם הנישא בכל

1	3
2	

1.2. 孔子
קונפוציוס

3. 山东曲阜孔庙中门

השער המרכזי במקדש קונפוציוס בצ'ונג-פו, פרובינציית שאן-דונג